

ombudsman

veřejný ochránce práv

Vaše značka MPSV-2023/82328-750/1
Sp. zn. 10410/2022/VOP/IR
Č. j. KVOP-31342/2023
Datum 31. srpna 2023

Vážený pan
Ing. Marian Jurečka
ministr
Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Poříčním právu 376/1
128 01 Praha 2

Vážený pane ministře,

děkuji za vyjádření k závěrečnému stanovisku ve věci rodičovského příspěvku paní A., nar. xxxx, bytem yyyy (stěžovatelka).

Vítám, že Ministerstvo práce a sociálních věcí (ministerstvo) přijalo mnou navržené opatření k nápravě a vydalo nové stanovisko, podle něhož při změně rodiny může nová pečující osoba bez dalšího čerpat celkovou částku rodičovského příspěvku.

Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Příbrami, kontaktní pracoviště Praha-západ (úřad práce), na podkladě nového stanoviska ministerstva zpětně přiznal a doplatil stěžovatelce rodičovský příspěvek za červenec 2021 až do částky, kterou si zvolila (37 002 Kč). Odmítl jí však doplatit zbývající nevyplacenou část rodičovského příspěvku, protože stěžovatelka mohla provést novou volbu výše dávky pouze na období „uvolněné“ ministerstvem na základě odvolání.

Úřad práce zdůraznil, že stěžovatelka byla srozuměna s tím, že rodičovský příspěvek může čerpat nejdéle do 4 let věku jí svěřeného dítěte. Mohla proto kdykoli v průběhu pobírání rodičovského příspěvku požádat o zvýšení měsíční splátky dávky. Pokud by tak učinila, vyčerpala by dříve celkovou částku rodičovského příspěvku a po podaném odvolání by měla prostor na dočerpání části dávky vyplacené biologické matce svěřeného dítěte.

Protože ani na základě mého závěrečného stanoviska úřad práce nepřijal dostatečné opatření k nápravě, plním svou povinnost a vyzumívám Vás o tom podle § 20 odst. 2 písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv. Nepodaří-li se mi dosáhnout nápravy, zvážím, zda se svými zjištěními seznámím také veřejnost.

Nejsem přesvědčen, že stěžovatelka byla srozuměna s tím, že celkovou částku rodičovského příspěvku musí vyčerpat do 4 let věku dítěte. Naopak mám za to, že po obdržení poučení úřadu práce, že se rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2017, č. j. 6 Ads 21/2017-23, může dovolávat až v odvolání proti rozhodnutí o zániku nároku na dávku, nabyla dojmu, že na základě odvolání obdrží celou zbývající část rodičovského příspěvku bez ohledu na věk svěřeného dítěte.¹ Nepovažovala tak za nezbytné měnit původně zvolenou měsíční splátku dávky.

Proto jsem také úřadu práce vytkl, že současně s poučením o podmínkách získání celkové částky rodičovského příspěvku neupozornil stěžovatelku, že nečerpá maximální možnou

1 Viz e-mailová zpráva ze dne 12. 8. 2021: „[V]ždyť instrukce od Vás byla jasná, musím nejprve počkat, až dítě dovrší 4 let a skončí rodičovská, dříve nemohu dle Vašich instrukcí žádat...“

měsíční výši dávky. Pokud by to udělal, zjistilo by se, že stěžovatelka poskytnuté poučení nepochopila správně a předešlo by se současné situaci.²

Pokud jde o samotné poučení úřadu práce, jsem si vědom, že se opíralo o tehdy platné a pro úřad práce závazné stanovisko ministerstva. Toto stanovisko ale bylo chybné. Ministerstvo své pochybení uznalo a vydalo nové stanovisko. **Původní stanovisko ministerstva a na něj navazující poučení úřadu práce však v mezidobí zapříčinily, že stěžovatelce byl rodičovský příspěvek přiznán v nižší částce, než v jaké jí náležel.**³ Z částky 152 000 Kč, která byla na dávce vyplacena biologické matce svěřeného dítěte, získala pouze 31 628 Kč.

Stěžovatelka se již dne 20. 7. 2020 dotazovala úřadu práce na možnost navýšení rodičovského příspěvku s odkazem na citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu. O navýšení dávky nepožádala kvůli poučení úřadu práce, že předmětného rozsudku se může dovolávat až v odvolání proti rozhodnutí o zániku nároku na dávku. **Pokud by ji úřad práce takto nepoučil, jsem přesvědčen, že by si navýšila měsíční splátku rodičovského příspěvku tak, aby stihla vyčerpat celkovou částku dávky do čtyř let věku jí svěřeného dítěte.**⁴ Výše jejího denního vyměřovacího základu (1 762 Kč) by jí tuto volbu umožnila.

Vážený pane ministře, v souladu s výše uvedeným ustanovením zákona o veřejném ochránci práv Vás žádám, abyste přijal opatření k nápravě spočívající v udělení pokynu úřadu práce, aby zahájil nové řízení o neprávem odepřené dávce podle § 53 odst. 1 písm. a) zákona o státní sociální podpoře a doplatil stěžovatelce celou dosud nevyplacenou část rodičovského příspěvku.

Uvítám, když Vaše stanovisko k věci obdržím do **30 dnů** ode dne doručení tohoto dopisu.

Děkuji Vám za spolupráci a zůstávám s pozdravem.

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

Přílohy

Vyjádření úřadu práce ze dne 12. 5. 2023

Výzva úřadu práce ze dne 11. 7. 2023

Vyjádření úřadu práce ze dne 4. 8. 2023

2 Srov. část C.1 zprávy o šetření.

3 Srov. § 53 odst. 1 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

4 Vůle stěžovatelky čerpat rodičovský příspěvek po nejdelší možnou dobu, tj. až do čtyř let věku svěřeného dítěte, vyplývala z původně zvolené výše měsíční splátky dávky (viz část C.1 zprávy o šetření).